

KOLOZSVÁRI KÖZLÖNY.

SZERKESZTŐI SZÁLLÁS:

Széchenyi-téren, a hidkaputól kimenet balra
a 26. szám alatti ház emeletében.

Megjelen a lap hetenkint háromszor u. m. kedden, csütörtökön és szombaton délelben.
Ára évenyre 3 ft. o. é. Hirdetési ár: négyhétbe sorolt először 7 kr., másodszor 6 kr., harmadszor 5 kr. utána 4 kr. s minden hirdetés után 80 kr. belföldi. Előfizetés s hirdetés a kiadó-hivatalnál kezelik.
A „Közlöny” cikkek sora után 15 kr. előlege beküldése mellett a szerkesztőséghez czimzendők.

KIADÓ-HIVATAL:

Középutca, STEIN J. könyvkereskedése.

Előfizetési felhívás

„K. KÖZLÖNY”

1864-dik évi folyamára.

Tisztelettel kérjük fel lapunk t. előfizetési, méltóztatnának megrendeléseiket a jövő év első napjaira megtenni, minthogy a felesleges példányok nyomtatása lényeges kiadással járván, a lapok a létező előfizetők létszámához szoktak alkalmazkodni.

Nincs miért ismételnünk itt mindazon okokat, melyek lapjaink fenállását szükségessé teszik. Habár egy meddő korszakot élünk mi magunk, a világ közszelleme gyorsan halad előre, s nagszerű eseményeket hozhat egy közel jövő.

És a napi irodalom az, melyben a nemzetek közszelleme egymással érintkezik, és valamennyire fejlett ember többé már a lapokat nem nélkülözheti.

Azon leszünk, hogy lapunk a lehetőségig megfeleljen hazánk igényeinek.

A „K. KÖZLÖNY” előfizetési ára:

Egészévre	12 forint.
Félévre	6 „
Évnyegyedre	3 „

Az előfizetési pénzek kiadónk Stein János középutcai könyvkereskedésébe bementve küldendők, hol a lapok pontos szétosztásáról gondoskodva van.

Magyar-Görbő, december végén.

(L) Egy év újra a vége felé jár! Ilyenkor, kivált ha a multban nincs öröm, az ember hozzá fog, s beszél a jövő év vágyairól és reményeiről. Válságos napokat élünk, midőn a szerkesztők, kik felfogják azt a hivatást, hogy ily időben az ő dolgok nem az, hogy vezessék, hanem, hogy felvilágosítsák, és kimondják a közvéleményt, örömet hallgatnak, s örömet hallgatnak azok is, kik különben elég erősek a vezérség felelősségét viselni; mert a politika terén is, miként a harez mezején a vézer csak akkor sül el ágyuit, midőn a reggeli köd már felszállott s kiismerheti a terrenumot.

Mikor ily sokan örömet hallgatnak, miért ne szólnék én, ki nem vagyok minősítve rá, hogy szavamnak súlyt nyelhessek.

Sejtjük mi is itt a vidéken, hogy a légnek abból a rázkodásából, mit november 5-kén a Szajna mellett egyetlen embernek tudója előidézett, nehéz idők járása vonulhat Európa felébe, s idézhet fel válságos napokat.

E válság lehet viharos, de a mi hivatásunk itt a polgárosult világ szünetén nem az, hogy irányt adjunk neki, hanem az, hogy megértjük annak a jelentőségét.

Nincs okunk állítani azt, hogy Napoleon mindenképpen a szabadság barátja; s e részben nem osztozunk a „Korunk” pesti levelezőjének lelkesültségében; de azonban nem vitatjuk, hogy Napoleon szavának sulya nagy, midőn Európa népei szabadságának consolidációját, átalakítását vagy újjáteremtését célozzák.

II. Jakab előtt a kéjencz Grafton a lelkiismeret szabadságát feszegette, s Jakab e szavakkal akarta őt leltetni: „Ej mit! hiszen önnek nincs is lelkiismerete.” „Meglehet” —

felelé Grafton, — de a pártnak, melyhez tartozom, sok van.” — Napoleon is mondhatja: „Meglehet, hogy inkább szeretem a magam hatalmát, mint a más szabadságát, de a szabadság barátai az én barátaim.”

Az ő szavának sulyát ez okon kétségbe nem vonhatni, s ha nem létesül egy kongresszus, mely a diplomácia alkotmányos mezején — a zöld asztal mellett — csendesítse azt, a ki lelkesült, s haladásra intse azt, a ki megmerevedett: mely ut van más nyitva a háború kivül, melyet némely hatalmaknak a többiek ellen szervezett conspiratioja előre meg és indit.

Lesz-e szerepünk vagy nem e válság óráiban, az a végzet titka. Ily nagy események vihara alatt mi csak a hullám lennénk, mit a szél felkorbácsol vagy lesimit. A tenger hullámokból áll, de azért a hullám nem képzelheti magáról azt, hogy ő tenger.

Elrendeltetésünkben inkább foly az, hogy a mi sorsunk változása jele legyen az időnek, mint mozgatója.

Reményeinknek, vágyainknak szűkebb kört mért ki a végzet.

Par excellence gazda nép levénk. Nem szeretjük merész speculatiookban veszélyezni a jövőt, de egész intensivitással készek vagyunk politikai oeconomiaink jövőjét biztosítani.

Erre czélok az a reményünk, hogy annak a nagy bajnak, melyben Magyarország szenved, orvoslását nem fogják várni az időtől, hanem ott, honnan alkotmányos szempontból is jogosan várhatjuk a kezdeményezést, rajta lesznek, hogy az egyes egyedül jogosított consilium határozza el azt a szert, melytől felüdülhet Austria jobb kara: Magyarország.

Ez a mi reményünk.

És míg ez teljesülne, mire vágyunk mi itt Erdélyben, kik előtt ez idő szerint be van zárva politikai cultusunk szentélye?

Vágyunk szerény.

A magyar országgyűlés, midőn együtt ül az uralkodóval, hogy számba vegyék, hogy a jövő veszélyezése nélkül mi az, mit az egyik elengedhet és a másik megadhat, itéljen az 1848-dik évi 7-dik törvényezikk felett. S míg ez megtörténne: napoltassék el az erdélyi országgyűlés.

Csak e negativ nyereségre vágyunk.

Miként egyes körjel nem határozza el a bajt, úgy egyes körjel orvoslása mit sem használna a megrendült organismusnak. *)

A székelyek s egy régi baj.

VI.

Az elsorolt székely-segélyező módok tüzesb taglalása után alkalmat veszek magamnak még néhány körülményre figyelmeztetni, hogy szegény székelyeink ügye általánosabb és elhatározott tényezőnek is érdekbe hozassék.

Erdély magyarsága s különösen azon faj, melynek érdekében beszélünk, nincs ugyan képviselve a birodalmi tanácsban; a székely nyomor és kivándorlás ügye, ha nem is, mint a székely faj ügye, hanem mint erdélyi országos, sőt birodalmi fontos baj, nemcsak az erdélyi hanem a többi tortományi követeknek is méltán képezhetné figyelmé

*) Reméljük, hogy tisztelt elvárásunk folytatni fogja érdekes elmélkedéseit.

tárgyát. (Ez a közös magyar királyság ügye szerk.)

Lám! Galiczia s más tartományok állapotáról, a népek bajairól, ha szinte ezek a hiányos igazságszolgáltatás és a közigazgatási közeg visszafelé erednek is, Zyblikiewitz és mások nem haboznak a magas birodalmi tanácssal egyenes tudomásokat szereztetni, s egy a kormányra azon erkölcsi befolyást gyakorolni, mely előbb-utóbb a bajok megszüntetését vagy legalább enyhítését eredményezi.

A székelyek kivándorlási ügye nem csak egyelőbb baj azoknál, az többé nem tekinthető valamely népfaj kizárólagos ügyének, hanem és különösen a birodalomnak is, mely óriási mérvben fogyatkozik évenként a keleti határokon való kiömlés által; mert a székely kivándorlóban nem annyira gyermekeket és nőket, tehát nem tehetetlen és semmi hasznát nem hajtó lélek számot, hanem inkább szorgalmas, munkaképes embereket vesz, kik míg az államnak pártfogása- és egyik-másik szolgáltatásban hasznosíthatók volnának, addig az állam irányokban nyilvános kedvezményeiért bizonyos állampolgári tartozást is rónának le. Szóval bennük az állam nem gyéren katonakötelezett és még némi adóképes polgárokat is vesz.

De tegyük föl, hogy az államtestnek merőben használatlanná vált tagjai vesznék ki a fejedelemségekbe — mi természetesen nem áll; mert akkor az oláh kormány nem tűrné meg őket és határait sem boosátán át — akkor is a székely ügy a kormány figyelmét igényelné. Az állam nyavis nem egy-egy nagycsaládnál, melynek tagjai a legérzékenyebb kötelekkel, melyek viszonyos jogokat és köteleket alapítanak, fűzők össze. Valamint tehát egy családban minden akár kiskoru vagy felnőtt, akár ép, erős, vagy gyenge és béra, akár használható, akár használhatatlan tag az egész családnak s különösen a kormányzó családfőnek egyenlő, gyakran a gyengébb még tetemesebb figyelmét és gondoskodását igényli, és ki hozhatja kétségbe, hogy a nagy államszaládnban is e kölesönös jogok és kötelesek érvényben állanak s természeti és pozitív jogoknál fogva szorosan és lelkiismeretben kötelezők.

Tudva van az olvasok előtt hogyan akartak buzgolkodni a székely kepe megváltása körül némelyek. A székelységnek bizonynyal haláját biztosítaná Lászlófi ur maga számára, ha a székelyek gyászos kivándorlására vonatkozó indítványval lépne fel annak idejében, mert azon fontos és messzevágó következmények helyett, melyek — mint e lapokban jelesen föl volt fejtve — a kepe megváltást indítványozó javaslathoz újabb néptörök gyanánt folyának: figyelmébe kívánjuk hozni a tisztelt tanács urnak, hogy a szal makepe fölvetelére a legmostohább viszonyok közt sem volt soba szükséges olyatén végrehajtó közegeket alkalmazni, minők bármilyen alatti pénzadók fölvetelénél szomoruan kezdenek általános alkalmazásba hozatni. A szegény székely aratásakor inkább megfizet egy pár kalangya gabonát, mint a mesésen pénzszűk világban egy forintot, vagy mint még az ugynevezett o s z p o r á t (aes paratum) is. (Folytatjuk.)

MEGYEI ÉS KÖZSÉGI ÉLET.

Pánczél-Cseh, dec. 23.

Fájdalommal kell megjegyeznünk, hogy némely helységekben a népokolák szervezésére és gyermekek tanítására nagyon kevés gondot fordítanak.

Nem gondolják meg a szülők azt, hogy mily szent kötelesség gyermekeiket taníttatni, hogy ez által a hazának jeles honfiakat neveljenek. De erre némely szülők mit sem ügyelnek; s innen ered az, a mit fájdalommal kell megjegyeznünk, a népokolák szervezésére legkevésbé sem áldoznak; ennél kevesebbet az egyházra. Így van ez helységünkben is, s öszintén elmondhatom, hogy ez utolsó évtizedben itt csak is egy Dénes Jakab nevű szegény sorsu polgártársunk (a ki romából lett a legbuzgóbb református) mutatva be vallásos áldozatát. E jámbor ember most két éve vett egy izletes takarót a szöszekre, a melyre Balogh Klára az adó nevét és az év számát ezüstös fonállal meglehetősen jól ki-varta.

Ezen szegény, de buzgó keresztyéntől a többiek is példát vehetnének.

A n'pnevelés körül szintén igen kevés üdvendeztetőt látunk.

Itt a helybeli iskolába a mult évben készítették padot, a mire a gyermekek tanulás közben üljenek, és asztalt, a min irjanak; de nem igen van, hogy ki tanuljon, és hogy ki írjon; különösen nyáron által csak két három gyermek van az iskolában. Télen át már többen vannak, mivel a szomszéd falmból is visznek egy-egy gyermeket, és pedig leginkább a románok közül.

Mely megilletődéssel halljuk és olvassuk, hogy némely helyeken egy egy derék hirtokos mennyit áldoz az egyházra, és iskola szervezésére, és mindannyiszor fájdalommal érezzük, hogy nálunk nem áldoz senki sem!!!

Felházi Károly.

Csik-Szent-Miklós, dec. 20.

T. szerkesztő ur! Általános elismert tény az, miként valamely község és vidék ész- és szivbeli fejlettségét azon arányban mérlegelhetni, a melyben ott a tanügy többé vagy kevésbé pártoltatik.

E tételt a tapasztalás nem késik igazolni.

Csik-Szent-Miklós, mint anyamegyéhez egy negyed órányi távolságra eső Borzsova fiokmegyében az iskolatgy mindekkorig csak hébe-hóba felett meg a köztvárokozásnak; jobbadan pedig pangott. Volt ugyan, a közvetlen mult év kivételével, tanítója; csakhogy minő képzettséggel, és az eredménynek minő fokozatával? . . . erről hallgassunk. Nem akarom regisztrálni ez indifferens okozatnak alapokait, részint; mert tyukszemre tappintani kiállhatlan kényes dolog; részint, mert valódi okáról maig sincs biztos tudomásom. Akarathány, szükkeblőség, vagy tán túlságos zsugoriság a szellem törpítésére? Ezek nem. A borzsovai becslött, egy lábig tősgyökeres székely atyfiak a mi jót, szépet, hasznost és üdvöset elhithetnek velök, az iránt pedig kívánt entusiaszmint fejtenek ki, arra mindig fogékony kebellet bírnak. Ottan az iskolatgy pangásának problémája az atyfiak aviticitásának azon túlszorigu kegyeletében lehetős fel, melyszerint, ha ők ily kimivelt rendszerben nem tanítottak és neveltettek, illetőleg őseik a tanügygyel keveset törődtek: tehát a jámbor őseken túltenni ők sem akarnak, vagyis nem akartak. Hiában, ők természetesen egyszerűségükben nem valának képesek kellően felfogni a tanügy hasznos, sőt szükséges voltát, csak is azon axioma alapján; mert ignoti nulla cupido. Jóllehet ft. Sántha Imre egyházkerületi esperesi helyettes és helyi plébános ur nem mulasztott el semmit, mi által e népben a kérdéses tanügy iránt érdekltséget kelthetni vél; mindazonáltal legedzettebb küzdelmei is mostanig az akadályok szikláin nem kevésbéen törtek meg. Buzgalmának kifolyásaul a szépvízi fiokmegyében a tanügy, jól képzett tanítóval élén, szép lendületnek örl; el kell azonban ismerünk azt is, hogy ez utóbbi községben az akadályok torlaszai nem voltak annyira elháríthatlanok, mint amabban.

Borzsovában is a már jellemzett tanügy mindenképen méltányos és ürvendés válságot hatolt kereszttől. Sikertől ugyan is a ft. esperesi helyettes és plébános urnak kettős hivatali tekintélyével templomban és templo-

jön Hamburgból négyszáz német kivándorlóval Ausziliába indult, a hollandi partokon hajótörést szenvedett. A 400 közül csak 44 volt megmenthető, a többi a hullámokban lelte sírját.

— Ujabban eltűntek: a krakkói „Czas” idei 115-dik száma; a Velenczében megjelent ily című könyv: Del culto cattolico, osservazioni sopra un articolo del giornale agrario di Gorizia del 25 maggio 1863 relativo alla festa in cui ponevasi la pietra fondamentale della chiesa evangelica in Gorizia per un sacerdote del Friuli Aquilejese; Batucki Mihálynak Krakkóban megjelent „Bez chaty” című könyve; a Lembergben megjelent „Dli Moskali” című könyv; Last bécsi közlő-könyvtárának jegyzéke (a benne foglalt „Quitte ou double” és „La sorcière” című munkák jelentése miatt); a milanoi „Lombardia” 299-dik száma; a prágai „Hum. Listy” IV-dik évfolyamának 47 és 49-dik, s V-dik évfolyamának 3, 12, 14, 15, 18 és 19-dik számai; Mephisto ur és Pfeifentiel b. szerelmes kalandjai (megjelent Altonában); Abt bécsi fődrász címjegyei (mert százashankó formájára készült); a brünni „Maehr. Correspondent” 110-dik száma; H. urnak Bostonban német nyelven megjelent „nevezetes dolgai”; az ugyanott megjelent „berlini összekülvészek”; a brünni „Moravská Orlice” 149-dik száma.

— Felszólítás a magyar birodalmi megye-orvosokhoz. Tekintetes főorvos urak! A magyar korona alatti összes orvosi kar névkönyvét (Schematismus) sajtó alá bocsátani szándékoznak, annak hiteles kiállításához a megyei tekintetes főorvos urak szíves közreműködésére van szükségem. Ez okból bátorodom ezenem azon t. főorvos urakat, kik eddig azt nem tették, tiszteletteljesen felkérni, méltóztatassanak velem a vezetésként alatt egész megyében működő orvos-tudor és sebészek névjegyzékét mielőbb posta útján közölni, abban egyszersmind minden orvos rangfokát, hivatalát és lakhelyét megemlíteni. Mielőtt a munka sajtó alá kiküldt, kedves kötelességemnek tartom azonnal egy tisztelet példánnyal szolgálni. Főnemlített névjegyzéknek mielőbbi szíves közlésére ismételve könyörögve s e szívessegeért hálás köszönetem elől is nyilvánítván, vagykó a tekintetes főorvos uraknak alázatos szolgáljuk Dr. Mangold Henrik, gyakorló fűrdő orvos Balatonfűrdőben. Utolsó posta Veszprém.

Nemzeti színház. Szombaton, december 26-án „Szécsy Mária” színmű Szigeti József-űt énekekel, tánczal. E műnek mi drámai becsé sines. Szécsy Mária egy női Don Quixote. Mennyivel jobban lehet a szerelemből indokolni a vár feladását, mint politikai gyors fordulatból. E műben az ember csak a várnagyot becsülheti; de a főszereplő nő nem, ki politikust játszik mind végig, holott nő. Azonban a scenirozás eleven s a színpadi hatásra tett számítások nem sikertelenek. Alkalmas vasárnap darab lesz ezen színpadi hatás alatt, amár a közönség valami fontos eszmét nem tanul belőle. Közönség a legnagyobb számmal volt. Ujfalusi (Vesselenyi) igen örvendített annak, hogy a magyar színpad nem nélkülözi a sugólikot, mint az angol színpadok. A Tóth Soma által betanított magyar táncz tetszett, amár az első szakaszt nem igen udvariás táncznak tarjnk, hogy a nők egyik oldalán hosszú sorban részelgesse nek, míg a férfiak oldalvást jó sokáig körben tánczolnak. Ez a magyar tánczban sehol sines gyakorlatban. A férfiak tánczolnak ugyan egyelőre, de a nők nézik addig, míg őket is a tánczba vonják.

Nyiltér.

A „Kolozvári Közlöny” 95-dik számában Sebestyén Áron ur m.ujvári ev. ref. lelkész, a részéről a m.ujvári ref. ekleziának ígért, de állítólag saját hibából ki nem adott 2000 tégláért egy czikkében a nyilvánosság előtt elvádolván, én a vádra ugyanazon lap 104-ik számában feleltem volt. Erre a 109-dik számában a lelkész ur válaszul, az én feleletemre közlő tett egy a pápi jellem- és hivatalához legkevésbé illő czikket, melyben mint embernek becsületemet, mint izraelitának nemzeti-ségemet, és mint kereskedőnek hitemet, a lehető legkiméletlenebbül, minden emberek közti illedelmet és mérsékletet félretéve, utamadjja meg; a téren, a melyre lelkész uram fűkvetzett indulata ragadta, őt teljességgel nem követhetem, elíltt engem attól önértetem, az illedelem és a férfiakhoz illő mérséklet egyaránt, kénytelen valék tehát sérelmimmal a közönség elől visszavonulva, az igazság-szolgáltatás terére bocsátani az ügyet; minél-fogva lelkész Sebestyén Áron ur ki is hallgattatott az alsó-fejérmegyei büntető törvény-

szék, által. Ő az idézésre úgy látszik, felelet-tul tulajdonképp pedig tovább akarva fűzni az elesélt tárgyat, melybe én ereszkedni nem akarok, egy hivatalos nyilatkozatot ad ki a „K. Közlöny” 140-dik számában, melyben a részemre, mint mondá, a kétezer téglakamatjában kiállított bizonyítványát érvénytelennek és semmitörőnek nyilvánítja.

Feleletünk a lelkész urnak csak annyi: Ugyanis helyesen tenné a tiszteletes ur, ha az általam sokszor erszényébe szolgáltatott azon tetemes haszonnak, mely azon bizonyítványa kiállítására birta, egy részét bár a m.ujvári ev. ref. iskola javára fordítaná, s annak pénzarába szolgáltatná fantartva a jogot a becsüléstértéért nyeredő elégtételnek, annak idejébeni közzétételére, annálkább, mert sérelmünk is a nagy közönség előtt. Ez-uttal Pax domini sit nobiscum. Grün I.

POLITIKAI HIREK.

Angolország. London, dec. 22. Rus-sel lord Bésche és Berlinbe küssé eles hangon irt sürgönyöket küldött. Az angol kormány erősen kívánja a londoni szerződés betöl-tését s igen rossz néven veszi, hogy nem fo-gadták el a IX. Keresztély királynak trónra-léptét jelentő iratokat.

Franciaország. Páris, dec. 22. A császár a senatus feliratát átnyújtó küldöttsé-gel a következő beszéddel fogadta: „Elnök ur! Mint az első államtestület közege oly szavakat hoz át ön nekem, a melyek melyen meghatnak. Örömmel látom, hogy a legellen-kezőbb beszédek egy összhangulag elfogadott felirathoz egyesültek, s irányomban egyenlő nagy bizalmat tanúsítottak, a mely nem fog csalatkozni. A jó, a mint tudják önök, egye-düli rugója az én cselekvéseimnek. Benn mint kifelé, a szenvedélyek lecsillapítását, egyest-lést és egyetértést óhajtok. Minden óhajtam ama pillanat előidézésére van irányozva, a melyben a kormányok és népeknek elválasztó nagy kérdéseket békés uton oldhassa meg egy európai választott bíróság. E volt családóm fejének is óhajta, a midőn Szt. Ilonában így kiáltott fel: „Európában veredünk any-nyi, mint polgárháborút folytatni. Avagy e nagy gondolat, a mely ez előtt ábrándkép volt, nem válhatik e már holnap valósággá? Legyen bármiként, mindig becsületesre méltó leend, egy oly elvet hirdetni, a mely egy el-tűnt idő előtteleitnek mellőzésére van kigon-dolva. Egyesítsük tehát törekvéseinket e ne-mes célra. Csak azért aggódjunk az akadá-lyokon, hogy legyőzzük, s a hitetlenségen, hogy megsejgyenítsük. Legyen ön, elnök ur, köszönetem tolmácsa a senatusnál.” A beszé-det „Éljen a császár” egyhangú kiáltás kö-vette.

Rechberg grófnak Drouny de Lhyus dec. 8-diki sürgönyére irt válasza már ide érke-zett. Mérsékelt hangon szól, s kinyilatkoztat-já, hogy Austria kész résztvenni a ministeri értekezletben.

A congressus bizonyosan össze fog tlni februárban. A megnyitást határnapja hivatalo-san e hónapra van jelentve. Több fejedelem személyes megjelenését várják; a ministeri értekezlet csak azután fog tartani. A császár kijelentette: meg fogom tartani a congressust még öt hatalommal is. Remélik azonban, hogy tíz koronás fő fog résztvenni a congressusban.

A tuilléri császár, az Eliseében és Laxem-bourg palotában már teszik az előkészületeket a koronás vendégek elfogadására. A congressus költségeit egyelőre a civilistából fe-dezik. Csak utólagosan fogják a törvényhozó-testület elé terjeszteni. A congressusról Páris-ban rendületlen hittel beszélnek. „Ha jönnek, annál jobb, ha nem, majd meglátjuk, mi a császár akarata”, így szólnak.

A senatus 17-diki ülésén Ségur d'Agnes-seau erősen beszélt a lengyelek mellett. Lerajzolta ezek szenvedéseit s oda nyilatko-zott, hogy Oroszország a congressusban való részvétele megtagadásával a békés utat el-hagyva, a háboru terére lépett, s hogy Fran-cziaországnak most sürgős kötelessége mű-ködni, még akkor is, ha egészen magára volna hagyatva. Ezután Laroche-Jaquin mar-quis szökött, a ki ugyan teljes rokonszenven viseltetik Lengyelország iránt, de nem óhaj-tja, hogy Franciaország annak javára egé-szen magára hagyottan viseljen háborút. Szerinte Franciaországnak ekkor egyedül csak Olaszország lenne szövetségese, a mely később aztán a katolikusok nem nagy örö-mére Rómát kívánja jutatul.

Németország. Frankfurt, dec. 22. A követgyűlés tegnap ülésében Németország min-den részéből mintegy 900-an voltak jelen. Müller Zsigmondot Frankfurthól, elnöknek, Lerchenfeld és Benningsen alelnököket választották meg. A gyűlésezt — a karzat za-jos tetszése mellett — egyhangulag a követ-kező nyilatkozatot határozta el:

„Németországnak joga Schleswig-Holstein-hoz a hercegségeknek Dániától elkülönzésén alapul. VII. Frigyes halála a hercegségeknek

Dániával fennállott kapcsolatát megszakítja. Az 1852. május 8-diki londoni szerződés a mely a népképviselőt és a jogosult férfit be-leegyezése nélkül jött létre, s a német szöv-et-ség nem ismerte el, nem ad örökösödési jo-got IX. Keresztély királynak Schleswig-Hol-steinhez. A hercegségekben örökösödésre két-ségbevonhatlan jogok alapján Schleswig-Hol-stein Sonderburg-Augustenburg herceg van li-va. Midőn Frigyes hg. trónörökösödése ér-vényre emeltetik, ugyanakkor Németország Schleswig-Holsteinhez való jogai is érvénye-síttetnek. Ebből a német népre nézve az a kötelezettség hárulik, hogy sértett becsülé-t, veszélyeztetet jogáért és elnyomott faj-társaiért és azok jogszertit uralkodójáért min-den kellő áldozatot meghozzon. Az itt egybe-gyűjt tagjai a német képviselőknek egyban-gulag magukra vállalják azt a kötelezettséget, hogy a menyinyiben hatáskörük engedi, min-den törvényesen megengedhető eszközzel oda-működnek, hogy

„1-ör, a hol és a mennyiben ez már meg-nem történt volna, Frigyes hg. joga elismer-tessék, és az elismerés a szövetség által kies-zőközltesse;

„2-ör. Tekintet nélkül az idegen ellenve-tésre, e jognak érvény szerzetessék; a hgsé-gek Dániától elkülönzése hajtassék végre, és önállóság, valamint elválaszthatlan kapcsolatuk állítsassék helyre.

„Kötelezik magukat továbbá, hogy azon hatalmasságokat támogadják, a melyek a hgsé-gek jogai mellett becsületesen és tevékenyen fellépnek, s azon kormányok ellen minden al-kotmányszertű eszközzel támadólag működnek, a melyek Németország jogát és becsületét ezen ügyben elhagyják.”

Ezután több képviselőnek következő javas-lata fogadtatott el:

„A gyűlés 36 személyből álló választmányt nevez ki középpontjául a német nemzet tör-vényes tevékenységének, Schleswig-Holstein és jogszertit hercege VIII. Frigyes jogai érvénye-sítésére.

„A választmány felhatalmaztatik arra, hogy kevés számból álló bizotmányt nevezzen ki az ügyek vezetésére.

„A választmány a körülmények szerint újabb ülésre hivatja össze a német képvise-letek tagjait.”

A képviselő gyűlés által a német parla-ment tárgyalban tett, és egyhangulag elfoga-dott indítvány így hangzik:

„A gyűlés, különös tekintettel a schleswig-holsteini ügyre, kötelességének tartja a német nemzetnek bebizonnyalt, s jelen viszonyok közti tovább el nem utasítható jogát egy általános népképviselőre s egy ilyen mielőbbi életbe-léptetésének szükséges voltát ünnepélyesen ki-mondani.”

A német szövetséggyűlési körökben hírlík, hogy Miksa bajorkirály fogja megenni a kez-deményezést a német szövetségnél az Augus-tenburgi herceg elismertetése tárgyában. Különböző indítványokról van szó; Schleswig megszállása is indítványoztatni fog. Remélik, hogy a német szövetséggyűlés gyorsan fogja ülését tartani.

A legújabb távirati sürgöny pedig már azt jelenti, hogy Miksa bajor király sajátkezű le-velet irt a német fejedelemhez, a melyben Frigyes herceg elismerését s ennek Schleswig-Holsteinba való beigtatását követeli.

A szövetséggyűlés mai ülésében közölték a négy exequaló hatalomnak a dán kormány-hoz intézett jegyzékét s Hake százás tábornok jelentését, hogy ő már átvette az exequaló és a tartalék-csapatok fölött a panaszoktat.

A képviselő háza által választott bizot-tság kiáltványt intézett a német néphez, a melyben kijelenti, hogy a schleswig-holsteini testvéreknek hathatósan kell segíteni, tegnap utójjára és ünnepélyesen szentesített meg. E határozatot most kitartással és bátran kell vég-rehajtani. A német nagybatalmak még nem léptek vissza a londoni szerződésektől, s a német szövetség még nem ismerte el Fri-gyes herceg trónörökösödése jogát; erre né-zve a határozat nem Frankfurtban, hanem az egyes német államokban fog keletkezni. Kö-telessége a német férfiaknak minden törvé-nyes eszközt fölhasználniok akaruk kinyilat-koztatására. De nem kellene csupán arra várni, hogy mit fognak az országeképviselők és a kormányok határozni. Tegyen mindenki ugy, mintha az ő cselekvésétől függene minden. A sajtóban ugy, mint az egyesületekben a dol-gok minden új fordulatát éretten kell megvi-tatni. A schleswig holsteiniak javára szolgáló önkényes önmegadózást, mi Németország több részében már megkezdődött, ugy kell intézni, hogy az bőséges legyen.”

Berlin, dec. 23. Bismark ministerelnök értesítette az urakházának elnökét, hogy a felirat átnyújtása végett a király nem fogadhatja el, fájdalom, betegség által levén akadályozva.

Hamburg, dec. 23. A dán csapatok pa-rancsot kaptak Holstein elhagyására. Wands-beck, a melyet legelőször titrített ki, német és schleswig-holsteini zászlókkal van feldiszi-tve. A dán cimereket eltávolították. Döben a

vásártéren Frigyes herceget ünnepélyesen ki-kiáltották. Előbb híre jött volt, hogy az osz-trák főhadparancsnok kijelentette volna, hogy nem fogja megengedni, sőt szükség esetében tettleg akadályozandja fegyveres csapatok gyakorlatait St. Pauliban. Ez a hír teljesen alaptalannak bizonyult be. A rendelkezések mindegyre változnak. Az osztrákok ma reggel 5 órakor összegyűltek, hogy Altonába indu-ljanak; azonban ellenparancsot kaptak, hogy egy időre csak maradjanak itt. Délelőtti 9 óráig az altonai főörhelyet még dánok tar-tották.

Koburg, dec. 22. A „Koburger Zeitung” írja: A hercegi államministerium e hó 17-én értesítette a schleswig-holsteini külügyminis-tert, hogy a koburgi herceg a schleswig-holstein hercegségi sereg egy részének szer-vezését a koburgi területen szívesen meg-engedi.

Orosz- és Lengyelország. Egy lem-bergi, dec. 23-i távirat szerint a „Wilnaer Courier” írja, hogy dec. 17-én Wilki és Sred-miri között a kownoi kerületben, Mackiewicz felkelővezért és hadsegédét Dartinzt, Radowitz hadi pénztárnokkal együtt, Ozierski tá-borkari százados fogolylyá tette s Kownoban hadi törvényszék elébe állította.

A radomi kormánykerületben a Szentke-reszthgy környéken dec. 15, 16- és 17-dik napja kemény esaták voltak, a hol a fel-kező Bosak, Chmielinski, Eminowitz és Rembajlo alatt igen vitéllyel harcoltak és támo-gatták egymást. Az eredményről azonban nin-csenek biztos tudósítások.

Törökország. Konstantinápoly, dec. 21. Biztos tudósítások szerint a csapa-tözpontosítások az orosz határokon folyton tartanak. A Dél-Oroszországban Lüders tábor-nok parancsnoksága alatt álló hadsereget leg-kevesebb 150,000 emberre becsülik. A mos-kowai hadsereg — kerek számmal 100,000 ember — képezi Lüders haderejének tartalé-kát. Odessában nagy hadjárat készletek van-nak felhalmozva. Naponként óriási szállítá-mányok mennek Nikolajeffbe és más helyekre. Török részről e miatt tették át a második hadtest főhadis zászlását Sumlából Viddinbe, s parancsolák meg a Dardanellák újölti meg-erősítését. E tengerszoros nagyobb védelmére 12 új erődtő fognak emelni.

Dánia. Kopenhága, dec. 21. A király a birodalmi tanács ülészakának bezárása al-kalmával többek közt ezeket mondotta: „A birodalmi tanácsnak 8 év előtti egybegyűlése-kor táplált remény, az alkotmányos viszonyok rendezését illetőleg, teljesedésbe megye vala, ha a szövetség Dánia irányában szabadalma körén belül tartotta volna magát. Csak vona-kodva s kényszerfernyegőzés közt bíratott Dánia arra, hogy Holstein és Lauenburg ré-szére a közös alkotmányt megszüntessék. Az ismét egyesülésre irányzott törekvések min-denkor a holsteini rendek vonakodása által biusultak meg, kik beleegyezéstük megta-gadták. Az új alaptörvény által a közös és külön ügyek elkülönzésében semmi változás sem történt, a birodalmi tanácsnak az ügyek-ben semmi oly kiváltság nem adott, a mely eddig a külön képviselőhez tartozott. Ugyanez áll jelenleg a monarchia csak egy részére, a mely felett a szövetségnek semmi hatalma sines. De mitűn célunk az, hogy a német szövetségi tartományoknak ugyan oly önállósá-got és szabadságot adjunk, tehát ezáltal ki-jelöltetett az az ut, a melyen az alkotmány-szerű csatlakozás a birodalmi tanácsnak a holsteini rendekkel való kiegyezkedése által eszközölthetik. Az ily kiegyezkedés útja az az alkotmány semmi akadályt nem gördít. Dacára annak, hogy a német szövetségi tar-tományokat illető minden szövetségi határozat teljesített, német seregek vannak készülő-ben nemcsak Holstein, hanem Lauenburg meg-szállására is, a honnan a hűség s meglege-dés oly kétségtelen bizonyítékait nyerjük. Mi a végrehajtást nem tekinthetjük a szövetség szerint jogosultnak; hogy azonban az össze-ütközés lehetőleg kikerültessek, jónak talál-tuk seregeinket az Eider vonalon innen vissza-vonni, meg levén győződve, hogy hű és vi-tél néplük királyi körül fog sorakozni, a midőn a haza szabadságáról s megmentéséről van szó.”

Rechberg gróf a következő tartalmu jegy-zékben tudatta a dán kormánnyal az execu-tio megkezdését:

„Az alulírt es. k. minister stb. stb. tiszte-lettel értesíti excellenciát, hogy a magas német szövetségi gyűlés oct. 1-jén hozott ha-tározata folytán e hó 7-én az alább követ-kezőket állapította meg:

1) Hogy Austria, Porosz-, Szászország és Hannovera kormányaihoz intéztessek felszólí-tás az elhatározott rendszabályok végrehajtá-sára.

2) Hogy az illető kormányok értesítessenek erről követjük útján, s hogy ezek alkal-masan uton nyilatkozzanak a kir. dán kormány előtt.

Ennélfogva Holstein és Lauenburg herceg-ségek kormányzatát a német szövetség által

*) Az e téren megjelent czikkekre a szerk. csak a sajtóhatóság irányában felelős.

elrendelt biztosok fogják átvenni, kik mellé a szükséges szövetségi csapatok is elrendeltettek.

Midőn alulirt ezeket a legalázatosabban jelentené, kényszerítve érzi magát még azon felszólításra is, hogy a Holstein és Lauenburg hercegségeken levő összes dán katonaság vonassék vissza a német szövetségi területeiről, kifejezve azon reményt, miként ez jelen közlés átadása után hét nap alatt meg fog történni.

Az alulirt felhasználja az alkalmat stb.

Ujabbak. Az „E. Posta” írja: Az erdélyi vasut kérdés sem fog a bir. tanács újból összehívására (januar 11 én) idejéig pihenni — olvasuk egy jól értesült tudósításban — mert a bizottmány mindjárt az ünnepek után összejött. Minthogy ez azt kívánta volt, hogy az ügyre vonatkozó minden adat terjesztessék elébe, a kereskedelmi minisztérium az okiratokat rendezette s a bizottmánynak a kereskedelmi minisztérium hivatali épületében egy saját szobát

bát rendelt, mert az irományok oly tömegesek, hogy azok átszállítása a bizottmányi épületbe bajos volna. A kereskedelmi minisztérium bürokrati főconsul Edert is felszólította, hogy küldjön adatokat. Bukurethen ugyanis „Anrales économiques” cím alatt egy folyóirat jelent meg, amely a Dunafejedelemségek forgalmi s gazdasági, főleg pedig az Erdély- és Oláhország közti kereskedelmi viszonyait számokban mutatja fel. Most e művet keresik, amely az 1864—62 ki viszonyokat tárgyalja, hogy a bizottmány elé terjesztessék, mert az erdélyi pályánál mindig az a főszempont, hogy tovább lehessen folytatni a Dunafejedelemségekbe. Hogy a bizottmányban három oly tag ül, a kik az autonomisták pártjához tartoznak, a kormányi előterjesztésre nézve nem tartják kedvezőnek.

E tudósításhoz részünkről azon örvendetes biztatást csatolhatjuk, hogy tegnapi baráti kézből vett távirati tudósítás szerint a nagy-várad-brassói pályá-iránt a kilátások nem kedvezőlenek.

— Mint a „P. L.” bécsi levelezője beszéli, ő exca gróf Forgách m. kir. udvari főkancellár, b. Kálchberg, a kereskedelmi minisztérium vezetőjénél e napokban látogatást tén. Gróf Forgách Kálchberg bárónak aggodalmát fejezte ki, hogy a tervezett kolozsvár-nagy-várad vonallal nem igen komolyan tördnek, s hogy tulajdonképpen csak az arad-szebeni vonal kiépítése van czélozva. Ha egyszer az utóbbi vonal ki lesz építve, mindig elég alkalmuk lesz, a nagy-várad-brassói vonalt illető ajánlatokat elfogadhatlanoknak találni, hogy e vasuti tervezet elmellőztessék. Az udv. kancellár ur bizonyos akart abban lenni, hogy valjon a kereskedelmi minisztérium komolyan akarja-e a brassói vonalat, s hogy valjon az a nagy-szebeni vonal kiépítése után is tarthat-e számtalozott pártoltatás- és segélyezésre. Gróf Forgách ő exca b. Kálchbergitől azon biztosítást nyerte, hogy a kereskedelmi minisztérium komolyan akarja a nagy-várad-brassói vonalat is, s hogy e vonalnak az erdélyi vasuthálózatba való felvételése ko-

rántsem történt csak alakilag, hanem a legvalóbb szándékkal, s az arad-szebeni vonal előbbi kiépítése a kereskedelmi minisztérium eljárásában semmi utólagos hátránnyal sem lesz a brassói vonal iránt.

Gabonaár Kolozsvárt December 24-n 1863.

(Bécsi mérője osztrák értékben.)

Tisztabúza 4 fnt 10 kr. Elegybúza 3 fnt 10 kr. Rozs 2 fnt 10 kr. Árpa — fnt — kr. Zab 1 fnt 40 kr. Törökbuza 2 fnt 20 kr. Pilyóka — fnt 80 kr. Marhahús 10 kr.

Bécsi börze December 28-kán: Nemzeti kölcsön 80.10. 5% Metalliques 72.75. Bank-részvény 785.—. Hitel-részvény 184.20. Váltó Londonra 116.75. Ezüst 117.—. Arany 5.59. 1860-diki Állam kölcsön 92.55.

December 24-én: Urbéri kárpótási kötvény: Magyarországi 75.50. Erdélyi 71.75.

T. és felelős szerkesztő DÓZSA DANIEL.

NEM HIVATALOS.

(284)
A FŐBB CZIKKEK
jegyzéke.

Disz-árak
börből, bronce-, fa-, porcellán-, kristályból sat.

kézmunka- és utazó eszközök, Necessairek, készitások, pénz-, levél-, szivartárcák stb.

ALBUMOK
itt még nem látott választékban, bámulatos olcsó.

ÉKSZEREK,
a valódihoz hasonlóak. Színházi látesők és legyezők.

FÉNYÜZÉSI
butorok, virágasztalok, virágtartók, íróasztalok, órák, statuettek, kályha-eszközök, fa- és szénkosarak.

Chinai thea.
Samoarak, theas-edények.

Vadász, lovagló és utazó-eszközök, angol pálcák és esernyők, gummi-, kelme- és bőrezipők.

Pipázó-szerek,
a legkülönbözőbb választékban.

CSAPÓ SÁNDOR

(belmonostor-utca)

Kolozsvártt,

bátorkodik a n. é. és t. cz. közönségnek, négy év óta fennálló kereskedése iránt tanusított kegyes pártfogásáért, szíves köszönetét nyilvánítani; egyuttal szabadságot vesz magának, árucikkeinek, főleg a közel levő

ujévi

idényre történt tetemes szaporítására figyelemztetni, mely által a legkülönbözőbb kívánalmaknak is képes megfelelni; — miután szállítmányait a

KÜLFÖLDRŐL,

még a pénzfolyam kedvező idejében fedezte, oly helyzetben van, mikép izletes új tárgyakkal

egy forinton

kezdve, feljebb egész 50 frtig nagy választékban szolgálhat.

A csekélyre tett valódi árak a ezikkekre jegyzvék, miáltal a vásárlók minden megrovás ellen biztosítva vannak.

(6—6)
A FŐBB CZIKKEK
jegyzéke.

GYERMEKJÁTEKOK,
számtalan új neműek **Társasjátékok.** Föld- és éggömbök, rajz-eszközök. **KALITKÁK.** Haj-, ruha-, fog- és köröm-képek. **Fémt.** tajok, elefántesont-, kautschuk- és bival-szaruból. Borotvák, tollkészek és ollók.

Illatszerek, angol-, francia készítményűek, s minden más ismert és kedvelt neműek, valamint a legfinomabb toilette-szivaesok.

Házi eszközök és tárgyak, u. m. modérateur-lámpák, asztali- és dessert-eszközök, kanalak, tálcák, ezkor-szelenczék, girandolok, csillárok, gyertyatartók, téglázórezek, moszarak, kávéőrölők, s számtalan más tárgyak.

STEIN JÁNOS

könyvkereskedésben Kolozsvártt, **Wittich Józsefnél** Maros-Vásárhelyt, **Dobray Nándornál** S.-Udvarhelyt, **Barthos Domokosnál** S.-Szentgyörgyön, **Vokál Jánosnál** Nagyenyeden, **Sindel Károlynál** Brassóban

kapható:

ERDÉLY a rómaiak alatt.

Kútfők nyomán írta **Wass József**, kegyes szerzetbeli áldor, gymnasiumi tanár, s a magyar tudományos akademia levelező tagja.

Az Erdélyi Múzeum-Egylet által a HAYNALD-díjjal jutalmazott pályamunka.

Erdély térképével.

Ára 1 fnt 50 kr. oszt. értékben.

SZENT TÖRTÉNETEK

az ó és új szövetségéből bibliai mondatokkal szerkesztve.

Iskolai használatra írta **Turbucz Ferencz**, dézsi kisdédővő.

A szövegbe nyomott számos fametszetekkel. Kemény kötésben 30 kr.

Dumanan apó és fia.

Opera Offenbach Jakabtól.

Zongorára.

Potpourri 1 fnt — kr.
Francia négyes — „ 60 kr.
Polka — „ 40 kr.

POLITIKAI DIVATOK.

Regény.

Írta JÓKAI MÓR. 4 kötet. 4 fnt.

Kodolányi Antal

Gazdasági zsebnaptár 1864-re

Negyedik évi folyam.

Ára szépen kötve 1 fnt 60 kr.

Erdélyi képes naptár

az 1864-dik szökő évre 25 kr.

Erdélyi tiszti nevtárával 40 kr.

FALI NAPTÁR 1864-dik szökő évre

Különös tekintettel hivatali használatra.

Ára 30 kr. o. é.

Remény Naptár 1864-re

szerkesztő **Gyrokuti P. Ferencz.**

Ára 1 fnt 20 kr.

nagy fuchsia vagy azalea csoport színes diszkeppel 1 fnt 60 kr.

Mindkét képpel 2 fnt.

E 2 láb nagyságu diszkepek bár mely uri teremben ékességül szolgálhatnak.

Bolond Miska naptára 1864-re számos eredeti fametszvényvel. Ára 80 kr.

A magyar nép naptára 1864 szökő évre. Sokféle hasznos és mulattató olvasmányal ellátva. Szerkesztő **Tatár Péter.** Ára 30 kr.

István bácsi naptára 1864 szökő évre. Szerkesztő **Majer István.** Ára 50 kr.

Kipfelhauser naptára 1864-re. Szerkesztője „**Bolond Miska**” szerkesztője. Ára 80 kr.

Kakas Márton naptára 1864-re. Okos emberek számára való kalendárium Ára 80.

Emich Gusztáv Nagy képes naptára 1864-dik évre. Szerkesztők **Vadnay Károly** és **Szokoly Victor.** Ötödik évfolyam, 30 fametszvényvel. Ára 1 fnt 40.

Nyomatott az ev. ref. fótanoda betűivel (Bel-farkasutca 74 sz.)